

BILIMLAR IQTISODIYOTI ISH, TA'LIM VA SHAXSIY RIVOJLANISH

Hojiye Iroda Avezovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti , PhD

<https://orcid.org/0000-0003-4798-8645>

ihojiyeva3@gmail.com

i.hojieva@tsue.uz

Kalit so'zlar: ta'lim, shaxsiy rivojlanish, talaba, pedagog, bilim, tadqiqot, g'oya

Bilimlar iqtisodiyoti ish, ta'lim va shaxsiy rivojlanish haqidagi fikrimizni o'zgartirmoqda. Jismoniy mehnat va xom ashyoga asoslangan an'anaviy iqtisodiyotlardan farqli o'laroq, bilimlar iqtisodiyoti intellektual kapital, innovatsiyalar va yangi ma'lumotlarni samarali qo'llash qobiliyati asosida rivojlanadi. Talabalar uchun bu ajoyib imkoniyatlarni ham, jiddiy muammolarni ham keltirib chiqaradi. Raqamli va tahliliy ko'nikmalarga ega bo'lgan moslashuvchan, tanqidiy fikrlovchilarga misli ko'rilmagan talabga qaramay, ko'plab o'quv muassasalari hanuzgacha eskirgan modellarda ishlab kelishmoqda.

Biz ko'pincha "bilim - bu kuch" deb eshitamiz, ammo bugungi dunyoda bilim shunchaki kuch emas - bu valyuta. Bilimlar iqtisodiyoti axborotni yaratish, tarqatish va undan foydalanishga asoslanadi. Bu texnologiya startaplaridan tortib sog'liqni saqlash va moliyagacha bo'lgan har bir sohada innovatsiyalarni faollashtiradi. Jismoniy mahsulotlar va qo'l mehnatiga tayanadigan sanoat iqtisodiyotidan farqli o'laroq, bilimlar iqtisodiyoti intellektual boyliklarni - tadqiqotlar, g'oyalar, patentlar va inson tajribasini qadrlaydi (Drucker, 1993). Google, Tesla kabi kompaniyalar yoki hatto sun'iy intellektga asoslangan dasturiy ta'minotni yaratuvchi startap haqida o'ylab ko'ring. Ularning muvaffaqiyati xom ashyo yoki asbob-uskunalarga emas, balki bilimlarni rivojlantirish, takomillashtirish va amalga oshirish qobiliyatiga asoslanadi. Iqtisodiy qiymatdagi bu o'zgarish talabalar ta'limi va rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi.

Bilimlar iqtisodiyoti talabalar rivojlanishiga qanday ta'sir qilishini tushunish uchun ushbu tadqiqot sifat va miqdoriy tadqiqotlarni birlashtiradi. Raqamli ma'lumotlarni real dunyo tushunchalari bilan birlashtirib, biz talabalarga nima kerakligini va hozirgi tizimlar qayerda etishmayotgani haqida to'liqroq tasavvurga ega.

Bilimlar iqtisodiyotida nima qila olishingiz ko'pincha sizning darajangizdan ko'ra muhimroqdir. Google va Apple kabi kompaniyalar qat'iy daraja talablaridan voz kechishdi, buning o'rniga namoyish etilgan ko'nikmalarga ustunlik berishdi. Bu shuni anglatadiki, talabalar loyihalar, amaliyotlar va onlayn kurslar orqali amaliy, real tajriba orttirishga e'tibor qaratishlari kerak.

Talabalar doimiy rivojlanishni o'rganishlari kerak - o'zgarishlarni qabul qilish, tashabbus ko'rsatish va darsdan tashqarida o'rganish imkoniyatlarini izlash. Bilimlar iqtisodiyotidagi eng muvaffaqiyatli mutaxassislar eng yuqori baholarga ega bo'lishlari shart emas, balki moslasha oladigan, innovatsiyalar yarata oladigan va hamkorlik qila oladiganlardir. Bilimlar iqtisodiyoti nafaqat mehnat bozorini o'zgartiradi; Bu bilimli bo'lish nimani anglatishini qayta belgilaydi. Talabalar uchun ushbu iqtisodiyotdagi muvaffaqiyat nafaqat ilmiy darajaga ega bo'lish, balki tanqidiy, moslashuvchan ko'nikmalarni rivojlantirishga bog'liq.

Biroq, ta'lim tizimi sekin moslashdi, natijada ko'nikmalardagi bo'shliq paydo bo'ldi va ko'plab bitiruvchilar zamonaviy talablarga tayyor emas bo'lishi mumkin.

Talabalar uchun tavsiyalar

1. Ko'nikmalarni rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berib: o'z-o'zini o'rganish, amaliyot va qo'shimcha loyihalar orqali amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishga e'tibor qarating.
2. Uzlaksiz o'rganish bilan shug'ullanib: Qiziquvchan bo'ling va bilimingizni doimo yangilab turing.
3. Yangi imkoniyatlarga ega bo'lish uchun professionallar va hamkasblar bilan bog'laning.

Kelajak o'z o'rganishini nazorat qiladigan, o'zgarishlarga moslashadigan va bilimlardan ijodiy foydalanadiganlarga tegishli. Bilimlar iqtisodiyoti qiyinchilik emas, balki imkoniyatdir, lekin uni qabul qilishga tayyor bo'lganlar uchunгина imkoniyatdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Brynjolfsson, E. va McAfee, A. (2014). Ikkinchi Mashina Asri: Yorqin Texnologiyalar Asrida Ish, Taraqqiyot va Farovonlik. W.W. Norton & Company.
2. Drucker, P. (1993). Postkapitalistik jamiyat. HarperBusiness .
3. OECD. (2021). Bir qarashda ta'lim 2021: OECD ko'rsatkichlari. Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti.
4. Pauell, V. V. va Snellman, K. (2004). Bilimlar iqtisodiyoti. Sotsiologiyaning yillik sharhi, 30(1), 199-220.